

Kaksi tervaskantoa – monta muistelusta

”Olin kuuennella ko äiti toi Väinön”

Kylästelín tämän päivän tervaskannon, 90-vuotiaan, Väinön tykönä. Sinne pyysin myös Voiton, 96 vuotta, joka ajeli Mersulaan paikalle.

He ovat kasvinkumppaneita. Väinö ja Voitto muistelevat yhteistä taivaltaan.

– Olin kuuennella ko äiti toi Väinön. Se oli pääsiäisen korvilla. Väinö tuli nukumhan minun seljään taka. Väinöllä äiti oli kuollu.

Miesten muistelukset sivusivat sota-aikoja. Voitto on syntynyt helmikuussa vuonna 1924 eli hän oli nuori mies talvisodan sytyessä ja omien sanojensa mukaan jo täys hevosmies.

– Poliisi määräsi minut evakkojen matkaan ja siihen kuorma-autoon, joka Korvasesta lähti. Korvaslaiset evakoitiin Kittilän Alakylään. Evakkoon mentiin kuorma-auton lavalla Unarin kautta.

Voitto palasi helmikuussa kotikyläänsä evakosta.

– Moskuvaarassa oli kaikkien Korvasen talojen lehmät. Pois kaiken varalta, jos ryssä tulee. Viis hevosmiestä ajoi sinne heiniä.

Maaliskuussa vuonna 1940 tuli välirauha.

– Olin 17-vuotinen, kun jatkosota syttyi. Vuonna 1941 tuli saksalaiset Suomeen. Met olimma Vuotson lentokentän tienhaarassa puhelinvariossa, meitä oli viis poikaa siinä. Saksalaiset kolonnat painu pitkinä letkoina kohti pohjosta. Niilähän oli muulikärriä, Petsamoon menivät.

Sitten tuli syksy. Sinne tuli nuori vänrikki, joka houkutteli meitä poikia lähtemään käymään Itä-Karjalassa semmosissa vähän

niiko evakoimistöissä. Met olimma niin huntaloita, että innostuimme. Ainuva viisas oli **Peunan Sauli**, joka ei lähteny. Meitä poikasia keräthín Karjalahden kansakoululle Kemiin melekein parisattaa. Siinä opeteltiin vähän ampumistaki ampu-maraalla. Met, jotka olimma täältä Sompiosta, niin mehän olimma hyviä ampu-mhan. Meille jaettiin ruottalaiset kiväärít, ja sitten lähimmä Kuusamon kautta Venäjälle. Mehän päästiin miesten matkaan. Olin sillä reissulla kaksi vuotta ja neljä kuukautta.

Se oli ommaa tyhmyyttä. Jos houkutelhan poikasia, kyllä ne lähtee, ja neljä kertaa kävin vain lomalla. Yheksän kuukautta meni, ennenku pääsin ensi kertaa lomalle sieltä Karhumäeltä.

Pääsin vuonna 1944 pois, kun olin menny vapaaehtosena. Minulla oli niin paljon palveluspäiviä, että asevelvollisuus täyty. Siihen aikaan asevelvollisuus oli kaksi vuotta. Pääsin miesten matkassa Vaasassa siviiliin vuojen 1944 syksyllä.

Sitten mentiin evakko- ja hakemaan. Ensin Kokkolaan ja sieltä Kannukseen. Emme tienneet, että Lohtajan kirkolla oli paljon sovankyläläisiä evakossa. Olin Vuontisvaaran Valten matkassa ja hän hommas Kannuksesta jonkulaisen autonröppänän, semmosen räystäskilpisen. Sillä menimmä Lohtajan kirkolle.

Kirkolla tuli vastaan Rajalan pehtuuri, jonka Valte tunsí. Häneltä tievusteltiin, missä muut ovat. Hänhän se tiesi. Minäki löysin sieltä äitin. Isä oli menny Väinön kanssa Ruottiin.

Vasemmalta Kauko Pyhäjärvi, Reino Kymäläinen, Väinö Köngäs ja Matti Riski Lahdessa Salpausselän kisoissa 1947 tai 1948. Sulo Alakorvalla on ollut kisoissa poroja, joilla Sompion miehet ovat kyydinneet kisaturisteja.

Näin Väinö muistelee evakkoajoja.

– Olin silloin jo kolmentoistaikänen, olin kahessa eri paikassa Skellefteån lähellä. Kun sota loppu, muut lähtivät kotia, koska halus. Minä emmin. Olin niin nuori, etten osannu oikein käsitellä asiaa.

Ruotsalaiset suhtautuivat hyvin, olivat erittäin kohteliaita. Tein evakkotaloissa paljon pikkupuita. Mukavaa sielä oli. Kasvoi ja sai hyvää ruokaa. Kasvoín sielä hetkessä tähän mittaan.

Voitto kertoi, että Ruot-

sisä emäntä oli ollut hyvä. Hankki Väinölle puvun ja paitoja.

– Olin tienassa sielä, olin mettätöissäkin. Emäntä tahtoi minua jäämään. Mulla oli monta pukua ko tulin kotia.

Väinö mietti lähtöään. Kotiin kuitenkin teki mieli.

– Olin kova kalamies ja mettämies, ja syksyllä, kun pimiät yöt tuli, niin teki tuulastamhan mieli. Näin unissaanki siitä.

Ruottinkieltäki oppi evakossa auttavasti. Pärjäsin arkioloissa. Ruottissa ei ol-

lu mahdollista mettästä ja kalastaa.

Voiton mukaan Väinö oli pitkä poika, kun tuli.

– Muistakko Voitto, ko ammuin itseäni yheksän millin Mauserilla jalkaan? Se oli syyskuussa vuonna 1945.

Ase oli povessa. Se oli sotasaalispistooli. Olin menossa ongelle **Hirvelän Laurin** kans. Osuma ei tehny kipiää, ei ythän. Niinku olis vain puulla lyöty.

Pyörien päällä veitte Sulon kans minut Vuotsoon, josta jatkettiin kuorma-autolla Sodankylhän. Menimme Leskisen vastaanotolle. Muutamia päiviä olin sairaalassa, sitten lähin kävelemään. Kuula ei sattunut luuhun, eikä laskimoon, mutta milleistä oli kyse.

Voitto jatkaa:

– Kahen polkupyörän päällä oli teline, jossa oli parit. Sulon kans pukkasin Väinöä Vuotsoon.

Miinoja oli, ja kaikki tierummut oli räjäytetty. Väinö makas siinä paarilla.

Väinö muistelee, että jal-ka on vaivannu sen verran, ettei siinä ole yhtä paljon voimaa ko toisessa.

– Hain vapaaehtosena Hämeen ratsuväkirykmenttiin. Kun satulaan hyppäsin, todettiin, ettei jalassa ole voimaa tarpeeksi. Ei hyväksytty. Se oli tarkka paikka.

Tässä muutama muistelus miesten yhteiseltä taipa-leelta.

Tämän 90 vuotta kestäneeseen kumppanuuteen liittyvän muistelun kuunteleminen oli välillä herkistäväkin seurata. Laaja ja monipuolinen elämäkokemus välittyi molemmista miehistä. Välillä elämänpolut veivät erilleen, mutta yhteisenä nimittäjänä tarinoinnissa on säilynyt Sompio.

ASTA VALKONEN

Kiitos Mari Alakorva,
Eeva Kukkola-Laiti ja
Hannele Köngäs.

Voitto Alakorva.

Voitto Alakorva Oulussa 9.1.1943.

Kirnusta

Sompion lukijoiden palsta. Tällä palstalla julkaistaan kirjoituksia, jotka liittyvät Sodankylän ja pohjoisen ihmisten elämänpäiriin ja alueen ilmiöihin. Kirjoitukset varustetaan omalla nimellä. Poikkeustapauksissa kirjoitus voidaan julkaista nimimerkillä, tällöin kirjoittajan henkilöllisyyden on oltava toimituksen tiedossa.

toimitus@sompio.fi | sompio.fi | p.050 5599 815